

981223-1

Příštím rokem budeme vzpomínat na J.L.Hromádku hned ze dvojího důvodu: budeme si připomínat po 110 letech jeho narození a po 30 letech jeho smrt. Už v minulém roce se nemohli někteří jeho kritici ani dočkat a začali pracovat na přípravě jakési agitace proti Hromádkovi alespoň na okraj pronášenými utrhačnými poznámkami na jeho adresu. Ovšem tak jako mají málo smyslu pokusy o diskreditování Heideggerovy filosofie poukazováním na to, jak se zapletl s nacismem, má právě tak málo smyslu pokus diskreditovat Hromádku jako myslitele poukazem na to, jak se zapletl s komunisty a s komunistickým režimem. Zatím se u nás nevyskytl nikdo ani tak bláznivě posedlý, jako byl kdysi ve Švýcarsku G. Schneeberger (1962) nebo později jen o trochu věcnější V. Farias (francouzsky 1987); proto se lze domnívat, že vlastně nejde o Hromádku, že Hromádka se tu stává jen zástupným tématem za něco jiného. A tak se nutně stává povinností každého kriticky myslícího člověka rozpoznat, oč vlastně jde, když se najednou ozývají takové myšlenkově ne dost artikulované výrazy odsudků. Tím vlastním tématem je posouzení vývoje světového socialistického hnutí přibližně za poslední dvě století. A teprve na tomto pozadí lze posuzovat Hromádku, a to zase ne jeho jednotlivé činy a formulace, vytržené z kontextu, ale to, jak on sám věci viděl a jak se on sám eventuálně prohřešil proti vlastním zásadám. A teprve potom můžeme vyslovovat své soudy nad jeho viděním situace v dějinném kontextu a tedy také nad jeho chybami, jichž se dopouštěl a také celkově dopustil. Nicméně rozhodující otázkou je něco jiného, a to i v případě, že by se jednoznačně prokázalo, že nešlo o pouhý omyl v hodnocení, nýbrž o vyslovenou kolaboraci (čemuž ovšem já bude vždy oponovat, neboť jsem měl možnost po dlouhé roky být v Hromádkově blízkosti a také s ním často přímo hovořit). Tou vskutku rozhodující otázkou je, zda něco z Hromádkova díla, z jeho myšlenek zůstává trvale cenným odkazem, na který je nejenom možno, ale snad dokonce přímo nutno navazovat, a to nejenom v současné chvíli (dnes), ale i vb budoucnosti.

(Písek, 981223-1.)